

Torah from Around the

World

Sjabbat 18 december / 11 tewart 5771
Sidra Wajechi, Beresjiet [Genesis] 47:28-50:26
Tanach blz. 101-108
Haftara: I Melachiem [Koningen] 2:1-12
Tanach blz. 671-672

Rabbijn dr. Walter Rothschild
Landesrabbijner voor Schleswig-Holstein, Duitsland
[Het Engelse origineel](#)
Vertaling: Jochanan Ch. Belinfante

Net als in *Chajee Sara*, "het leven van Sara," de sidra van 7 weken geleden, waar we het verhaal lezen over haar dood en begrafenis, zo vinden wij in *Wajechi*, "en hij leefde", twee sterfbedscènes: die van Jaäkov de aartsvader en zijn zoon Joseef die, om de een of andere reden, niet tot de aartsvaders wordt gerekend. De vraag is waarom niet?

Is Joseef de eerste 'diaspora-Jood'? Dit zou een toepasselijke gedachte zijn voor een commentaar op de Tora "vanuit de hele wereld." Er zweven veel vreemde gedachten rond in deze sidra, ofschoon wij ons verre moeten houden van pogingen om daar te veel uit af te leiden of te snel parallellen te trekken.

Joseef verliet Israëel niet uit eigen keuze (en in dit respect vormt hij een uitzondering op al diegenen zich in Israëel hebben gevestigd omdat zij uit hun thuisland verdreven werden), maar of zijn verhuizing naar de "diaspora" vrijwillig was of niet, hij blijft een zoon van Jaäkov die voelt dat hij weinig gemeen heeft met de andere "Benee Jaäkov" of "Benee Jisraëel" die nog "daar, in het oude land" waren gebleven. Zij, die ruziezoekers die geloven in geweld, die een bloedbad aanrichtten onder de bewoners van Sjechem, die zich meer zorgen maken over hun eigen interne familiepolitiek en machtsstrijd dan over het accepteren van Joseef als hun ware broeder en de favoriete zoon van hun vader. Op meerdere manieren is hij meer een zoon van Rachel dan een zoon van Jaäkov. En door het voortijdige overlijden van zijn moeder bleef de enige band die hij met haar nog had in stand via zijn jongere en enige volle broer, Benjamin.

Dus, ondanks dat hij vanaf de bodem moest beginnen, een plek vanwaar er letterlijk geen andere weg is dan die naar boven en dankzij een hoge mate van 'geluk' (mogen we daarvan in dit geval spreken? Ging dit niet volgens Gods oorspronkelijke plan, zoals we zien toen Hij belofte deed aan Avraham in Beresjiet 15:13, dat zijn afstammelingen 400 jaar in ballingschap en slavernij zouden leven?) maakt hij in hoofdstuk 41 carrière, trouwt een lokale vrouw, voedt zijn familie op en kiest bewust namen voor zijn kinderen uit, die op de een of andere manier passen bij de situatie ("Ik ben mijn wortels vergeten" en "ik ben gelukkig hier").

De periode waarover we nu spreken is nog veel te vroeg om van "Jodendom" te kunnen spreken zoals wij dat tegenwoordig bedoelen en dus is het irrelevant dat zijn vrouw Asenat "niet Joods" was en dat hij "niet naar sjoel ging." In deze periode spreken wij van een etnisch

verband; het gaat om de stamidentiteit en Joseef was zo te zien volledig ingeburgerd en een goede Egyptenaar geworden.

Totdat... zijn verleden hem inhaalt. Totdat zijn halfbroers voor hem verschijnen, smekend, zoekend naar middelen om te kunnen overleving; totdat zijn broer Benjamin voor hem staat, volwassen en onwetend van zijn symbolische betekenis; totdat zijn oude vader en de gehele stam naar het zuiden afreizen om bij hem te zijn in een land dat hij zelf tot slavernij heeft gebracht en beroofd (47:17-26) - maar vanuit zijn positie als bureaucraat, niet als militair.

Dit alles betekent dat zijn vader hem nog eens zal betrekken in zijn afscheidszegeningen en dat hij zelf zijn halfbroers zal moeten betrekken in zijn eigen afscheidszegening. Hij zal de verantwoordelijkheid op zich moeten nemen voor het regelen van zijn vaders begrafenis volgens diens wensen en hij zal zijn eigen instructies moeten geven, instructies die in eerste instantie niemand kan vervullen. Zijn gemummificeerde lichaam zal moeten rusten in Egypte tot het einde van die 400 jaar (waar hij niets vanaf weet) en zal dan nog eens gedurende 40 jaar door de woestijn gedragen worden. Pas aan het einde van het boek Jehosjoea [Jozua] (24:32) zal hij ten ruste worden gelegd, niet naast zijn vader, maar ten minste in een stuk land dat zijn vader ooit kocht in Beresjiet 33:18, toen Rachel nog leefde en de toekomst er optimistisch uitzag. Zo sluit de cirkel zich uiteindelijk.

Niet ieder van ons krijgt de gelegenheid met onze ouders te zitten praten over hun wensen voor hun begrafenis; niet ieder van ons zal de gelegenheid hebben met onze kinderen onze eigen wensen te bespreken. En toch zijn er zoveel aspecten die te bespreken zouden zijn. Is er een speciale plaats? Doet het er toe? Willen wij naast een specifiek iemand liggen, familieleden? Hebben wij een "thuisland"? Je zou zelfs kunnen vragen hoe een Jood zich zou kunnen of moeten verhouden tot zijn vorige thuisland, als vertegenwoordigers daarvan naar hem toekomen om zich te verontschuldigen? Zou hij zich opnieuw kunnen vestigen in Spanje, Polen, Duitsland? Of daar een begrafenis regelen?

Kan het Verleden terzijde worden gelegd? Betekent de behoefte aan Continuïteit noodzakelijkerwijs dat wij het Verleden altijd Aanwezig moeten laten zijn? Hoe passen wij in de keten van traditie, ook als wij buiten het Land wonen, ook als wij ons definitief gevestigd hebben, families gesticht, werk hebben verworven en een leefwijze hebben opgebouwd die zo totaal verschillend is van die van onze nomadische voorouders? Wat kunnen wij doen om zeker te stellen dat de volgende generatie deze zaken en hun eigen verantwoordelijkheden serieus zal nemen? Hoeveel jaren durven wij vooruit te kijken en, de grote onuitsproken Vraag: Wat is Gods Plan? Voor ons en voor toekomstige generaties?

Wajechie Jaäkov, "en Jaäkov leefde." Ja, maar dan stierf hij. En nu is het onze beurt. Maar voor hoe lang? En wat komt er dan?

Sjabbat sjalom
Walter Rothschild.

[Terug naar boven](#)

TASTE OF

LIMMUD

הישן יתחדש והחדש יתקדש

...hajasjan jitchadesj wehechadasj jtkadeesj...

...wat oud is wordt vernieuwd en wat nieuw is wordt geheiligd...

Rav Kook, de eerste opperrabbin van Israel

Igrot Haraya, Iggeret 164

Sidra Wajechi, Beresjiet [Genesis] 47:28-50:26
Tanach blz. 101-108
Haftara: I Melachiem [Koningen] 2:1-12
Tanach blz. 671-672

Vertaling: Jochanan Ch. Belinfante
Voor het Engelse origineel zie
www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5770/Vayechi

WAJECHI

Dit is de laatste sidra in het boek Berésjiet [Genesis]. Jaäkov is oud en der dagen zat, hij is stervende en vraagt zijn zonen rond zijn bed te komen om hen te "zegenen." Sommige van deze zegeningen zijn eigenlijk vervloekingen. De stijl is poëtisch, inderdaad is dit het eerste langere stuk poëzie inde Tora. Jaäkov sterft en Joseef en zijn broers zijn over het geheel genomen wel weer verbreederd. Het boek eindigt met de dood van Joseef en een belofte Joseefs gebeente terug te brengen naar Israël.

[Een andere invalshoek](#)

Wajechi – Joe Septimus

Joe Septimus is President of Septimus Consulting, Inc., een onderneming dat werkt met andere commerciële ondernemingen en joodse non-profit organisaties. Hij geeft les in Tora aan Darkhei Noam, Melton scholen, Central Synagogue, Manhattan JCC & Limmud NY.

Jaäkov roept zijn kinderen bij zich rondom zijn sterfbed om hen zijn laatste woorden mee te geven. Jaäkovs' oproep suggereert dat hetgeen er nu gaat gebeuren behoort tot het gebied van de profetie: "Kom allemaal hier, dan zal ik jullie vertellen hoe het je in de toekomst (letterlijk, aan het 'einde der dagen') zal vergaan. Kom hier en luister zonen van Jaäkov, luister naar Jisraëel, je vader." (50:1-2)

Maar, opvallend genoeg, Jaäkov vervolgt niet met het vertellen van de toekomst. Hij verbreekt de lijn van zijn verhaal en in plaats daarvan onthult hij dat wat bekend is geworden als *Birkat Jaäkov*, "de zegeningen van Jaäkov", een omschrijving van elk van zijn zoons, de leiders van de familie, wat iets uniek en speciaal is voor elk van hen en dat hun essentiële kern uitmaakt; hun individuele sterke en zwakke eigenschappen.

De commentaren onderzoeken deze bijzondere onderbreking van het verhaal en bieden een serie van verklaringen, inclusief de mogelijkheid dat Jaäkovs profetische kracht hem op dat moment was ontnomen. Dit omdat hij mogelijkwerwijs het niet waard was, misschien omdat de dood of het verdriet te dichtbij kwam, misschien omdat de toekomst niet onthuld moest worden, misschien....

Ook is de bijnaam die aan dit stuk gegeven werd raadselachtig, *Birhot Jaäkov*, "de zegeningen van Jaäkov." Waar zijn die zegeningen gebleven? Jaäkov staat immers op het punt aan zijn kinderen veel kritiek en strenge straffen uit te delen.

Ik stel de volgende benadering van dit probleem van de "onderbreking" voor, dat verschilt van de traditionele "antwoorden." Het helpt ons ook te begrijpen hoe kritiek en strenge straffen gezien kunnen worden als zegeningen. Het is een benadering die ik leerde tijdens het opvoeden van mijn kinderen en het consult geven aan stichters van familiebedrijven en hun kinderen.

Het is mogelijk dat Jaäkov, de pater familias, als zijn laatste erfenis zijn ervaren en wijze visie wilde geven over de problemen en gebeurtenissen waarmee zijn kinderen en hun nakomelingen geconfronteerd zouden worden in de toekomst. Het zou kunnen gaan over de spanningen en de afgunst en de beloningen die je ervaart in het leven van een familie samen,

of over het samenwerken in het familiebedrijf, over het leven in ballingschap, mogelijk over hun gezamenlijke opdracht als familie.

Als ouders hun eigen visie over zulke bezorgdheden aan hun kinderen (van alle leeftijden) vertellen, wordt deze niet alleen gekleurd door hun kijk op het leven en soms door de wijsheid die met de jaren komt, al is die vaak enigszins verouderd, maar wordt die visie vaak ook vergezeld door "scherpzinnige, ouderlijke adviezen" hoe het kind of de kinderen moeten omgaan (zoals de ouders het gedaan zouden hebben) met de problemen om die ter tevredenheid op te lossen.

Misschien wilde Jaäkov dat in de eerste plaats doen: hen "de toekomst" vertellen, hoe het zal zijn, hen deelachtig te maken in zijn zorgen en hen te adviseren zoals hij dacht dat het moest. Misschien is dit wat de Tora gesuggereerd wordt door de herhalingen van "Kom hier en luister zonen van Jaäkov, luister naar Jisraëel, je vader," met ander woorden: "hoor je echt wat ik zeg ..."

Maar dan, misschien, bedacht Jaäkov zich en veranderde van mening. Hij verkoos om zijn wijsheid hoe om te gaan met de problemen van de toekomst niet met hen te delen, maar om hen liever een hart onder de riem te steken. Jaäkov benadrukt en versterkt daarmee de sterke kanten van elk kind en wijst ieder van hen op hun zwakke kanten. Door zijn kinderen te helpen hun sterke karaktereigenschappen te gebruiken en bewust te zijn van hun zwakke eigenschappen kon hij hen weerbaarder maken voor als zij alles wat het leven op hun weg zou brengen ter hand zouden nemen. Hij ging hun verschillen niet uit de weg en verzweeg de zwakheden en nadelige karaktertrekken niet. Hij gaf elk kind toestemming om zijn hoogst persoonlijke eigenschappen in te zetten en leerde ze niet verlamd te raken door hun fouten en zwakheden.

In plaats van hen van mogelijke toekomstige problemen te vertellen en oplossingen aan te geven zoals hij ze zag, en in plaats van over de toekomst te vertellen, gaf Jaäkov elk van zijn kinderen de wijsheid en het zelfbewustzijn, het vertrouwen en de middelen mee, die nodig zijn alle mogelijke toekomstige op te lossen.

Dit is de beste erfenis die een ouder aan een kind kan nalaten: het aanmoedigen van de groei in zelfkennis en vertrouwen geven om deze werkelijk te gebruiken; dit is inderdaad een gulle *beracha*.

Een andere invalshoek - Andrew Gilbert

Andrew Gilbert is de vertrekkende voorzitter van Limmud International.

Wajechi betekent einde verhaal voor Jaäkov en Joseef. De familie is gevormd. De familie is weer bij elkaar. De familie zal binnenkort weer op een grote reis van 40 jaar gaan. Wanneer wij de volgende bladzijde omslaan, beginnen we het volk van Israël te formeren.

Elliott Goldstein en ik hebben de laatste vier jaren besteed aan het opbouwen van de Limmudfamilie die nu in 46 plaatsen in de wereld gevestigd zijn. Wij hopen natuurlijk dat Limmud geen 40 jaar in de woestijn zal moeten doorbrengen, maar kijken nu al uit naar een grootse Limmud toekomst wanneer de Limmud-mensen een grote invloed op de Joodse wereld nastreven.

Wanneer wij kijken naar het einde van onze korte tijd van bijdragen leveren aan dit werk van het Joodse volk, kijken wij terug met ontzag naar de bijdrage van Jaäkov en Joseef en zijn wij ons bewust van onze verantwoordelijkheid te zorgen voor de voortgang van de keten van overlevering van het Joodse volk. *Ledor vador*.